

**UCHWAŁA NR XIII/157/2016
RADY MIEJSKIEJ W PLESZEWIE**

z dnia 12 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390) Rada Miejska uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pleszew.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XIII/157/2016
Rady Miejskiej w Pleszewie
z dnia 12 maja 2016 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA I GMINY PLESZEW NA LATA 2016 – 2020

I. PRAWO WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE

1.1. Prawo międzynarodowe

- **Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 r.** to najważniejszy dokument dotyczący poszanowania i zachowania ludzkich praw oraz podstawowych wolności dla wszystkich bez względu na rasę, płeć, język lub wyznanie;
- **Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.** to dokument postulujący prawo do życia, wolności, bezpieczeństwa jak również zakaz traktowania kogokolwiek w sposób okrutny, nieludzki i poniżający. Działania w sprawie przemocy w rodzinie podjęte przez **Organizację Narodów Zjednoczonych** oraz **Unię Europejską** zaowocowały uznaniem przemocy wobec kobiet jako naruszeniem praw człowieka i znalazły odzwierciedlenie w dokumentach: **Deklaracji Wiedeńskiej** przyjętej przez ONZ na Światowej Konferencji Praw Człowieka w Wiedniu w 1993 r., która wskazuje przemoc w rodzinie jako naruszenie praw człowieka, nawet gdy dochodzi do niej w tak zwanej sferze prywatnej; **Platformie Działania**, dokumencie przyjętym na IV Światowej Konferencji w Sprawie Kobiet w Pekinie w 1995 r., szczegółowo określający środki, jakie państwa członkowskie powinny powziąć w sprawie przemocy wobec kobiet.
- **Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych** to dokument w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
Ważne inicjatywy podjęte na rzecz przeciwdziałania przemocy w Europie określają dokumenty:
- **Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.** gwarantująca każdemu prawo do życia, zdrowia i wolności, zakazująca tortur oraz innych form nieludzkiego i poniżającego zachowania;
- **Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej** sporządzona w Stambule w 2011 r., a przyjęta i ratyfikowana przez Polskę w 2015 r.;
- **Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1989r.**, która w art. 19 nakłada na państwa zobowiązanie do podejmowania działań w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej w celu ochrony dziecka pozostającego pod opieką rodziców i opiekunów przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych.

1.2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w ustawodawstwie polskim

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zmianami) to najważniejszy dokument w ustawodawstwie polskim ustanawiający podstawowe prawa człowieka, regulujący zasady przyznające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo do żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją;
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 j.t) to dokument regulujący działania dotyczące przemocy w rodzinie, definiujący pojęcie przemocy w rodzinie, określający zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy;

– W związku z faktem, że przemoc w rodzinie występuje bardzo często w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym wspomnieć należy o **ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z dnia 2 września 2015 r., poz.1286 tj), w której jako jeden ze sposobów przeciwdziałania alkoholizmowi przedstawia przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Nakłada ona na samorząd gminny obowiązek udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe – pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;

– **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2015 r. 163 j.t ze zm.) także określa kompetencje jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 będzie ponadto realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

– Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(Dz. U. z 2016 r., poz. 406),

– Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

(Dz. U. z 2015 r., , poz. 2156 ze zmianami),

– Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(Dz. U. z 2016 r., poz. 575),

– Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny

(Dz. U. Nr 88, poz.553 ze zmianami),

– Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks postępowania karnego

(Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zmianami),

– Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(Dz. U. z 2016 r., poz. 446),

– Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

(Dz. U. z 2014 r., poz. 1118),

– Ustawę z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej

(Dz. U. z 2015 r. Nr 618 ze zmianami),

– Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

(Dz. U. z 2016 r. , poz. 546),

– Ustawę z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzającymi zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób

(Dz. U. z 2014 r., poz. 24),

– Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

(Dz. U. z 2012 r., poz. 124).

II. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

2.1.Pojęcie przemocy domowej

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 j.t.) definiuje przemoc, jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Częstym uproszczeniem jest stwierdzenie, że przemoc występuje w rodzinach o rysie patologicznym lub w związku z uzależnieniem. Tymczasem wiedza i doświadczenie wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych uzależnieniem jak i rodzinach, w których nie występuje uzależnienie. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec

członków własnej rodziny, przyznaje się do jej stosowania także na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk. Niedoskonałości wyjaśnień odwołujących się do pojedynczych czynników doprowadziły do opracowania modelu psychospołecznego, który integruje socjologiczne i psychologiczne ujęcie przemocy w rodzinie¹.

Powszechnie przyjmuje się, że przemoc to działanie:

- a. intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny,
- b. naruszające prawa i dobra osobiste ofiar,
- c. wykorzystujące wyraźną asymetrię sił (ofiara jest znacznie słabsza a sprawca znacznie silniejszy),
- d. powodująca ból i cierpienie.

2.2.Rodzaje przemocy

Literatura opisująca zjawisko przemocy w rodzinie podaje następujące rodzaje przemocy: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna oraz zaniedbanie.

Przemoc fizyczna:

To wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły powodujące uszkodzenie ciała np. popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, wykręcanie rąk itp.

Przemoc psychiczna:

To działania wykorzystujące świadome wpływanie jednej osoby na drugą, w szczególności na tok myślowy, postępowanie, sposób życia drugiej osoby bez jej przyzwolenia, np. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, krytykowanie, kontrolowanie, izolowanie, wmawianie choroby psychicznej, ciągłe niepokojenie itp.

Przemoc seksualna:

To wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych, np. wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych form współżycia seksualnego, gwałt, demonstrowanie zazdrości.

Przemoc ekonomiczna:

Ma na celu uzależnienie finansowe od sprawcy, np. ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka itp.,

Zaniedbanie:

Naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej przejawiającej się w formach zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych – jako stanu wynikającego z braku dbałości czy też opieki, stosowanego najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych.

¹ K. Browne, M. Herbert: Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa 1999 r., str. 50.

2.3.Typy przemocy

Szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić:

- a. typ przemocy, w której sprawcami są dorośli: przemoc wobec partnerki/a, wobec dziecka,
- b. typ przemocy, w której sprawcami są dzieci: przemoc wobec rodziców, rodzeństwa,
- c. typ przemocy, w której sprawcami mogą być dorośli i dzieci: przemoc wobec osób starszych.

2.4.Fazy przemocy

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powtarzającym się w sposób cykliczny. Badania wykazały, że związki, w których kobiety doznają przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu. W cyklu przemocy wyróżnić można następujące po sobie fazy przemocy:

Faza narastania napięcia:

W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Kobieta stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprosza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

Faza gwałtownej przemocy:

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie sprawcy, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

Faza miodowego miesiąca:

Gdy sprawca wyładował już swoją złość i wie że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o ofiarę spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona ofiarę w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

III. DIAGNOZA PROBLEMU

Diagnozy przemocy dokonano w oparciu o dane uzyskane drogą elektroniczną z jednostek współpracujących w realizacji zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj.:

- Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie,
- Sądu Rejonowego w Pleszewie,
- Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Pleszewie.

W miesiącu listopadzie 2015 r. przeprowadzono 37 anonimowych ankiet wśród losowo wybranych klientów pomocy społecznej, którym zadano pytania dotyczące:

- świadomości społecznej zjawiska przemocy,
- orientacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wiedzy na temat instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie.

W miesiącu październiku 2015 r. przeprowadzono również 18 ankiet wśród członków Zespołu Interdyscyplinarnego, w której pytania dotyczyły:

- oceny przez członków Zespołu świadomości społecznej zjawiska przemocy w rodzinie,
- oceny poziomu własnej wiedzy i kwalifikacji zawodowych,
- oceny uznania członków Zespołu w środowisku pracy wśród przełożonych i współpracowników. Zjawisko przemocy w rodzinie zostało określone przez ankietowanych mieszkańców MiG Pleszew w tym także członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osób pracujących w instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Diagnoza została oparta na próbie badawczej, która dotyczyła 55 ankietowanych.

Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie – Wydział Spraw Obywatelskich (wg stanu na 31 grudnia 2015 r.) podaje, że w Mieście i Gminie Pleszew zamieszkuje 29.191 mieszkańców, z czego 51,03% stanowią kobiety. Biorąc pod uwagę podział miasta – wieś to 16.722 stanowią mieszkańcy miasta, a 12.469 osób stanowią mieszkańcy wsi. Osoby w wieku produkcyjnym są grupą dominującą 20.140 mieszkańców, z czego 50,45% stanowią kobiety.

Gromadzenie informacji o interwencjach domowych i stałe kontakty z rodziną zagrożoną przemocą możliwe jest dzięki procedurze „Niebieskiej Karty”, która rejestruje ślady i przebieg wydarzeń oraz podjęte czynności. Zadaniem procedury „Niebieskie Karty” jest także rozpoznawanie skali zjawiska i zagrożeń w rodzinie. „Niebieska Karta” wdrażana jest w przypadku stwierdzenia zaistniałej przemocy w rodzinie przez pracowników instytucji i służb wskazanych przez ustawodawcę.

O skali problemu mówi ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, ilość interwencji domowych i ilość zatrzymań na przestrzeni ostatnich trzech lat. W latach 2013-2015 liczba wszczętych na terenie Miasta i Gminy Pleszew procedur „Niebieskie Karty” przedstawia się następująco:

Rok	Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”
2013	31
2014	73
2015	54

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że odnotowuje się ich widoczny spadek. Należy jednak podkreślić, że problem przemocy jest trudny do zdiagnozowania i często nie wychodzi na światło dzienne z kręgu rodziny. Osoby doznające przemocy w rodzinie nie chcą ujawnić tego problemu obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawiłych procedur prawnych. O znaczeniu zjawiska przemocy w rodzinie decyduje nie tylko skala problemu co również jego waga – dotyczy on bowiem zdrowia i życia osób narażonych na przemoc.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie odnotowano na terenie Miasta i Gminy Pleszew następującą ilość interwencji:

Rok	Ilość interwencji domowych
2013	451
2014	530
2015	536

Ponadto z danych Komendy Powiatowej Policji w Pleszewie wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie odnotowano na terenie Miasta i Gminy Pleszew następującą ilość zatrzymań:

Rok	Ilość zatrzymań
2013	10
2014	46
2015	36

Obraz zjawiska kryzysu w rodzinie spowodowanego przemocą obrazują także dane uzyskane z Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Pleszewie:

Rok	Ilość wyroków ograniczeń władzy rodzicielskiej	w tym: z powodu stosowania przemocy wobec dzieci
2013	129	42

2014	118	8
2015	96	4

Jak wynika z powyższych danych zmniejsza się liczba wyroków Sądu Rejonowego dotyczących ograniczenia władzy rodzicielskiej z powodu występowania przemocy w rodzinie. Celem zdiagnozowania problemu przemocy oraz poziomu wiedzy i świadomości społecznej tego tematu, przeprowadzono badanie ankietowe skierowane do mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew. Kwestionariusze ankiet zostały rozdane wśród losowo wybranych klientów pomocy społecznej przez pracowników socjalnych oraz wśród członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

W wyniku analizy materiału badawczego ustalono, że zwiększa się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy, jednak jest to problem, o którym członkowie rodziny mówią ze skrępowaniem i wstydem, rzadko wychodzi on na „światło dzienne”. 95% ankietowanych deklaruje, że wie gdzie należy się udać w przypadku wystąpienia przemocy natomiast 91% słyszało o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Pleszewie.

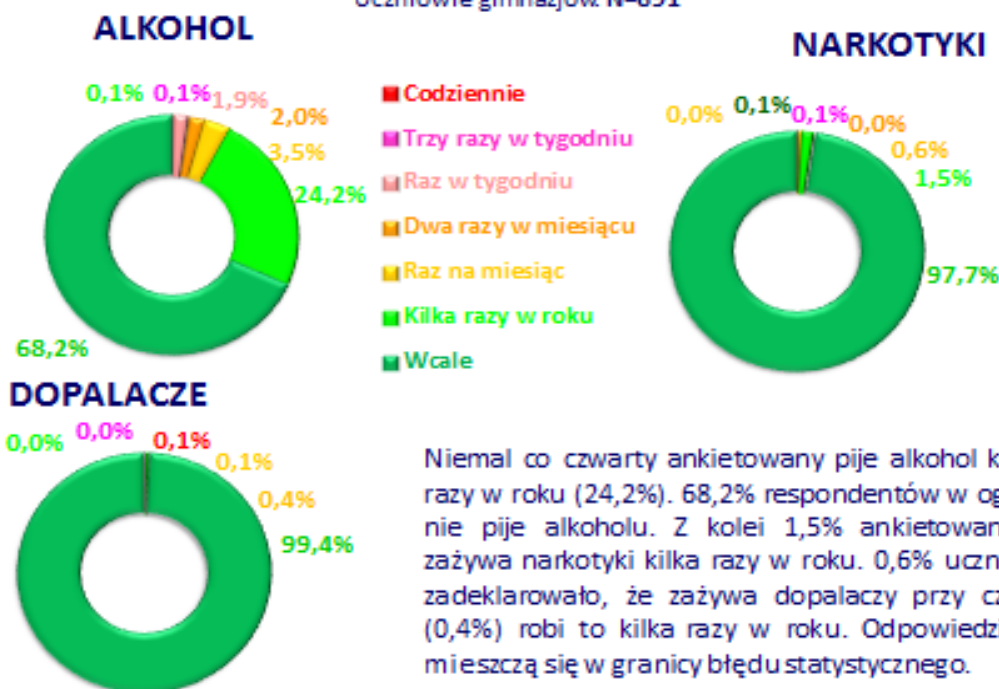
Z ankiet przeprowadzonych wśród członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Pleszewie wynika, że większa świadomość osób dotycząca występowania przemocy w rodzinie możliwa jest dzięki wzajemnej edukacji, szeroko prowadzonej profilaktyce, pogadankom w szkołach, kampaniom ogólnokrajowym dotyczącym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ulotkom, plakatami, programom telewizyjnym i radiowym oraz artykułom prasowym. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zajmujący się zawodowo przemocą, są wykwalifikowanymi specjalistami, którzy ukończyli szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i cały czas się doksztalcają. Członkowie Zespołu uczestniczący w ankiecie wysoko oceniają poziom posiadanej wiedzy. Praca w Zespole Interdyscyplinarnym wg opinii jego członków znajduje uznanie wśród przełożonych i współpracowników. W przeprowadzonych ankietach brak opinii przedstawiciela służb medycznych, który rzadko bierze udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Wśród malejącej ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty” nadal największy odsetek stanowią procedury w sytuacjach gdzie uzależnienie jest jedną z głównych przyczyn przemocy w rodzinie. Wśród innych przyczyn przemocy można wymienić trudną sytuację materialną rodziny, niezgodność charakterów- konflikt małżeński, zaburzenia psychiczne oraz inne rodzaje uzależnień np. narkomania, hazard.

Nasilające się zjawisko przemocy w związku z występowaniem uzależnień oraz wyniki badań przeprowadzonych przez Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pleszewie wskazują, że wzrasta liczba uzależnień wśród grup młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej a wraz z tym wzrostem potęguje się liczba potencjalnych sprawców przemocy. Obserwacja ta daje nam podłoże do zintensyfikowania działań profilaktycznych skierowanych do młodzieży w Mieście i Gminie Pleszew.

Wykres nr 18. Jak często? PIJESZ, ZAŻYWASZ

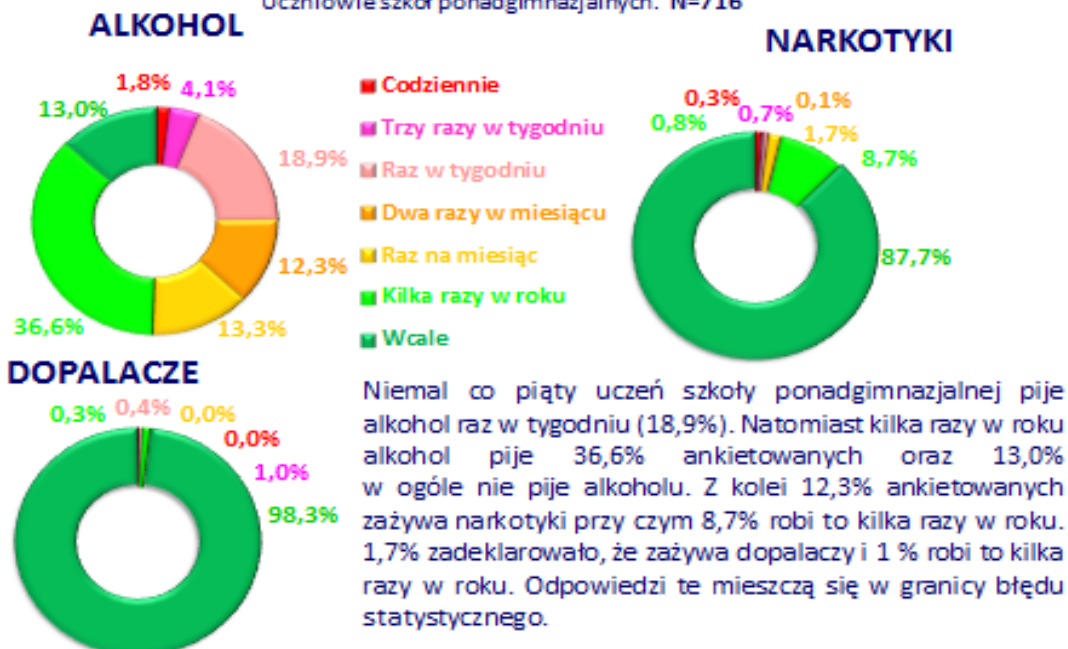
Uczniowie gimnazjów: N=691

Źródło: Opracowanie własne: Problemy uzależnień młodzieży szkolnej w Mińsku i Ominie Mazowskiej, październik 2015 r.

Wykres nr 17. Jak często? PIJESZ, ZAŻYWASZ

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych: N=716

Źródło: Opracowanie własne: Problemy uzależnień młodzieży szkolnej w Mińsku i Ominie Mazowskiej, październik 2015 r.

Badania przeprowadzone przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pleszewie wykazują, że młodzież w sytuacjach kryzysowych spowodowanych problemami z używkami w pierwszej kolejności zwraca się o pomoc do rodziców. Jednak w pozostałych przypadkach młodzież obdarza zaufaniem grupy rówieśnicze, instytucje oraz inne osoby z grupy osób wykonujących zawody zaufania publicznego.

Radzenie sobie z problemami, których podłożem są używki przedstawia poniższa tabela:

Stopień zaufania młodzieży w sytuacji kryzysowej.

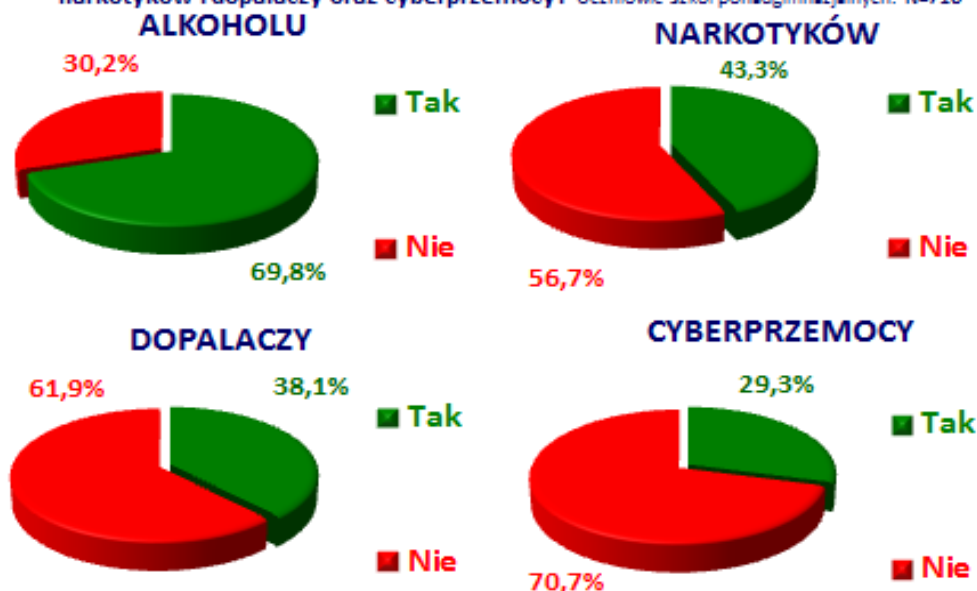
Gdybyś zauważył/a, że masz problemy z alkoholem/narkotykami/dopalaczami, do kogo byś się zwrócił/a o pomoc?

Lp.	Osoby i instytucje godne zaufania	Szkoła gimnazjalna N= 691	Szkoła ponadgimnazjalna N=716	Cała próba N=1407
1	Do rodziców	76	71,6	73,8
2	Do koleżanek i kolegów	28,1	35,1	31,6
3	Do poradni uzależnień	26,5	26,7	26,6
4	Do starszego rodzeństwa	25,8	29,5	27,9
5	Do pedagoga szkolnego	16,5	8,9	12,7
6	Do wychowawcy	12,6	8,4	10,4
7	Do psychologa szkolnego	12,6	6,7	9,6
8	Do księdza	10,4	11,5	10,9
9	Do dyrektora szkoły	4,2	2,7	3,4

Źródło: Opracowanie własne: Problemy uzależnień młodzieży szkolnej w Mieście i Gminie Pleszew, październik 2015 r.

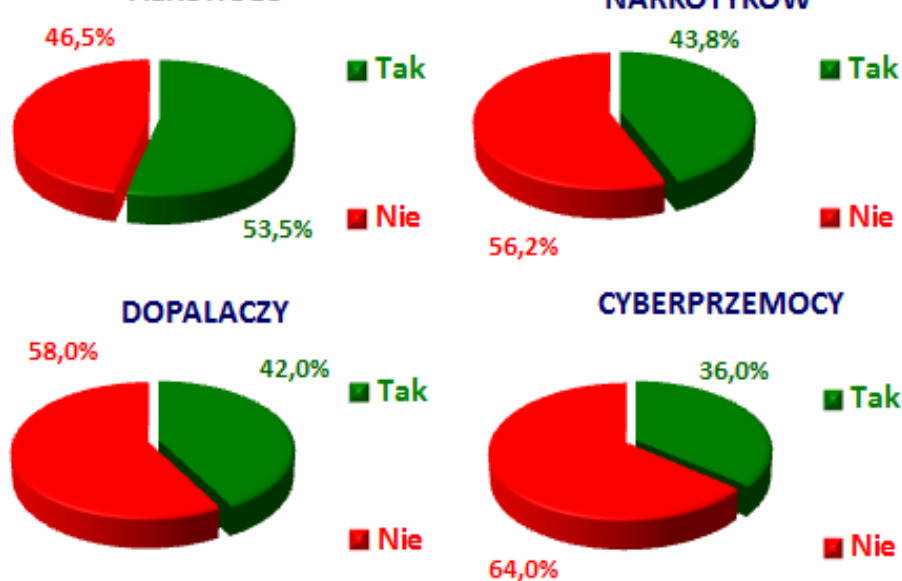
Ponad trzy czwarte (76%) gimnazjalistów w sytuacji kryzysowej zwróciłoby się do rodziców. Respondenci ze szkół ponadgimnazjalnych w sytuacji problemów z używkami (alkoholem, narkotykami i dopalaczami) częściej o 7 punktów procentowych szukaliby pomocy wśród koleżanek i kolegów. Do poradni uzależnień zwróciłoby się o pomoc 26,6% ankietowanych. Natomiast takiej pomocy szukałoby u starszego rodzeństwa 25,8% gimnazjalistów oraz 29,5% uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres nr 38. Czy rozmawiasz w domu z rodzicami na temat picia alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy oraz cyberprzemocy? Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. N=716

Źródło: Opracowanie własne: Problemy uzależnień młodzieży szkolnej w Mieście i Gminie Pleszew, październik 2015 r.

Wykres nr 39. Czy rozmawiasz w domu z rodzicami na temat picia alkoholu, zażywania narkotyków i dopalaczy oraz cyberprzemocy? Uczniowie gimnazjów. N=691

Źródło: Opracowanie własne: Problemy uzależnień młodzieży szkolnej w Mieście i Gminie Pleszew, październik 2015r.

Na uwagę zasługuje fakt, iż czynnik uzależnień młodzieży może rzutować na zachowania agresywne w dorosłym życiu – potencjalnych sprawców. Powyższe wyniki badań wskazują na potrzebę inicjowania i tworzenia infrastruktury pomocowej w zakresie niesienia specjalistycznej pomocy osobom dorosłym oraz dzieciom z terenu Miasta i Gminy Pleszew zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu przemocy w rodzinie, której podłożem jest uzależnienie.

Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Pleszew z dnia 28 czerwca 2011 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny w Pleszewie, który na bieżąco diagnozuje zjawisko przemocy w rodzinie i prowadzi wszczęte procedury „Niebieskie Karty”. Utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wypełnieniem obowiązku wynikającego z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art.6 ust.1 i 2 pkt 4).

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez analizę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” i przeprowadzone ankiety w środowisku lokalnym oraz współpracę z in. instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie przemocy temu zjawisku poprzez poradnictwo i pracę socjalną w środowisku, ulotki i plakaty, pogadanki,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez działania interwencyjne przy udziale pracowników socjalnych, przedstawicieli Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Komendy Powiatowej Policji,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym – w 2015 r. Zespół Interdyscyplinarny wydał ulotkę i plakat informujący o skutkach przemocy i placówkach udzielających pomocy ofiarom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych.

IV. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

VI. OBSZARY ODDZIAŁYWAŃ ORAZ ZADANIA PODEJMOWANE W RAMACH PROGRAMU

Osiągnięcie wytyczonych celów narzuca podejmowanie działań w zakresie czterech obszarów, którymi są:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.
3. Działania podejmowane w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna.

Zadanie 1: Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie.

Podejmowane działania:

Sporządzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

Zadanie 2: Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie:

Podejmowane działania:

1. prowadzenie lokalnych kampanii społecznych obalających mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, opisujące mechanizmy przemocy, promujące metody wychowawcze bez użycia przemocy,
2. rozpowszechnianie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
3. rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji profilaktycznych poprzez każdą instytucję zajmującą się problemem przemocy,
4. systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych zajmujących się z problematyką przemocy w rodzinie – udział w szkoleniach,
5. wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestnictwo w konferencjach, naradach, seminariach, orientacja w działaniach ogólnopolskich,
6. współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Zadanie 3: Poprawa jakości oddziaływań profilaktycznych.

Podejmowane działania:

Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w tym w szczególności dotyczących promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.

Zadanie 1. Wzmacnianie infrastruktury instytucji samorządowych oraz podmiotów i organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, wypracowanie zasad współpracy.

Podjęmowane działania:

1. wzmacnianie współpracy z istniejącymi placówkami wspierającymi osoby doznające przemocy w tym z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Pleszewie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pleszewie,
2. poszerzanie oferty wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie poprzez tworzenie punktów poradnictwa specjalistycznego w tym także skierowanych do dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Zadanie 2. Podnoszenie poziomu informacji i edukacja w zakresie możliwości udzielania pomocy osobom doznającym przemocy.

Podjęmowane działania:

1. rozpowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby doznające przemocy,
2. opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Zadanie 3. Udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Podjęmowane działania:

1. realizacja poradnictwa specjalistycznego w tym: psychologicznego, medycznego, socjalnego, prawnego, rodzinnego przez instytucje zajmujące się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów edukacyjno-terapeutycznych skierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie,
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Obszar 3. Działania podejmowane w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1. Wypracowanie zasad współpracy w ramach tworzenia oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Podjęmowane działania:

Gromadzenie informacji na temat podmiotów i organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie w szczególności programy korekcyjno-edukacyjne.

Zadanie 2. Interweniowanie oraz reagowanie przez odpowiednie służby na stosowanie przemocy w rodzinie.

Podjęmowane działania:

1. wszczynanie procedury "Niebieskie Karty",
2. zawiadamianie Policji i Prokuratury oraz kuratorów sądowych o sytuacjach stosowania przemocy w rodzinie.

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podjęmowane działania:

Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz z osobami stosującymi przemoc poprzez udostępnienie tym osobom możliwości udziału w coachingu, superwizji, grupach wsparcia oraz szkoleniach.

VII. ODBIORCY PROGRAMU

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie, w tym: dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych,
- 2) sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) świadków przemocy w rodzinie również dzieci,
- 4) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,

VIII. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM ORAZ WSPÓŁPRACUJĄCE PRZY JEGO REALIZACJI

Przy realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2016 – 2020 współpracują:

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. Pleszewskie Centrum Medyczne,
5. Lekarze rodzinni,
6. Pielęgniarki środowiskowe,
7. Komenda Powiatowa Policji,
8. Szkoły działające na terenie Miasta i Gminy,
9. Straż Miejska,
10. Sąd Rejonowy,
11. Prokuratura Rejonowa,
12. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
13. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

IX. FINANSOWANIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie finansowany ze środków własnych Miasta i Gminy Pleszew, środków unijnych i budżetu państwa.

X. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z REALIZACJI PROGRAMU.

1. Monitoring Programu polega na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu, od podmiotów zaangażowanych w realizację przez koordynatora Programu tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w celu oceny czy Program osiąga założone cele.

2. Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zwiększeniu dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba opracowanych diagnoz,

- liczba spotkań i konsultacji z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- liczba opracowanych programów profilaktycznych,
- liczba osób uczestnicząca w programach profilaktycznych,
- liczba opracowanych programów terapeutyczno-edukacyjnych,
- liczba osób biorących udział w programach terapeutyczno-edukacyjnych,
- liczba spotkań z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych,
- liczba interwencji domowych spowodowanych przemocą w rodzinie,
- liczba ofiar przemocy domowej,
- liczba ofert pomocowych skierowanych do osób doznających przemocy,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających,
- liczba przekazanych ofert skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie informujących o danych teleadresowych podmiotów i organizacji,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba zawiadomień Policji lub Prokuratury o zaistniałej przemocy w rodzinie,
- liczba szkoleń członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba wydanych plakatów, ulotek,
- liczba lokalnych kampanii informacyjnych,
- liczba artykułów prasowych,
- liczba porad specjalistycznych udzielonych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- liczba osób korzystających z pobytu w całodobowych ośrodkach wsparcia.

3. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Pleszewie przedłoży sprawozdanie merytoryczne Radzie Miejskiej w Pleszewie do końca 31 stycznia za poprzedni rok.

UZASADNIENIE

do uchwały Nr XIII/157/2016 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 12 maja 2016 r.

Przepis art. 6 ust. 2 pkt. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390) stanowi, że do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Pleszew na lata 2016-2020 jest zwiększanie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszanie skali tego zjawiska na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

W związku z powyższym podjęcie uchwały przez Radę Miejską jest zasadne.